

МОРФОСИНТАКСИЧКЕ МОГУЋНОСТИ ПРИДЕВА ЗАТВОРЕНОГ ПОЛА СКАЛЕ И НЕГИРАНИХ ПРИДЕВА²

Рад се бави двама питањима: компарацијом придева затвореног пола скале код којих је дозвољена односно блокирана позиција морфолошког компаратива, и нуди објашњење у терминима флексибилности придевских значења и у терминима скаларне теорије, и блокираном или допуштеном компарацијом негираних придева. Према стандардној теорији, придеви којима одговара затворена скала, не могу да се компарирају (KENNEDY, MCNALLY 2005). Међутим, српски језик нуди примере који оповргавају овај став: придеви затвореног пола скале (*иразан*), код којих је морфолошки дозвољена компарација, граде компаратив: *иразнији*. Придеви затвореног пола скале, код којих је блокирана позиција морфолошког компаратива, не могу да се компарирају, јер се у њиховој основи налази димензија коју аргумент не може поседовати у различитим степенима, него само у степену који је максималан, односно минималан. Циљ нам је да различите морфосинтаксичке могућности придева објаснимо на основу особина које степен придева има, па тако и да објаснимо зашто негирани придеви (*невисок*, *немали*), који нису били предмет досадашњих истраживања, не могу да се компарирају.

Кључне речи: формално-семантички приступ, морфосинтаксичке могућности придева, особине степени, усмерење.

¹ ivana.mit88@gmail.com

² Овај рад се делимично заснива на усменом саопштењу „Од традиционалног ка формално-семантичком приступу: дефинисање морфосинтаксичких могућности придева у српском језику“, представљеном на научном скупу „Наука и савремени универзитет 2“, одржаном новембра месеца 2012. године на Филозофском факултету у Нишу.

Увод

У овом раду, применом формално-семантичког приступа, желимо да испитамо морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале и да дефинишемо, у зависности од понашања придева у различитим контекстима, основне параметре који утичу на могућност да се један придев компарира. Наш задатак није истицање предности традиционалног/формалног приступа, већ проналажење апарата на основу којег би се најпре испитале, а затим и дефинисале морфосинтаксичке могућности оваквих придева.

Морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале и негираних придева испитујемо на корпусу који чине примери из књижевних дела, новинарског стила и оних до којих смо дошли Гугл претрагом. Циљ нам је да дефинишемо основне морфосинтаксичке карактеристике придева у српском језику и да доведемо у везу придеве који се по мишљењу традиционалних лингвиста могу компарирати само када су употребљени у пренесеном значењу и придеве затвореног пола скале који се могу компарирати. Исто тако, желимо да објаснимо зашто српски придеви затвореног пола скале, супротно стандардној теорији, могу да се компарирају, као и зашто прави негирани придеви, насупротив лексикализованим негираним придевима, не могу да се компарирају.

На плану значења, рад има за циљ дефинисање морфосинтаксичких могућности придевских антонима на основу особина придева које се представљају одликама скала.³ Одлике особина придева којима баратамо преузели смо из рада Митић (2012), где смо морфосинтаксичке могућности придева довели у везу са семантичким аспектима придева – наведено је објашњено применом скаларне теорије. Истраживањем језичког материјала српског језика, устврдили смо да стандардна теорија (KENNEDY, MCNALLY 2005), по којој придеви којима одговара затворени пол скале не могу да се компарирају, важи за ужи скуп придева у српском језику. Ово сазнање ће нам помоћи да дефинишемо морфосинтаксичке могућности придева у српском језику.

³ Да би се наведено истраживање могло спровести, морамо да знамо које су особине придевског значења, па и особине степена придева. Потоње се може испитати на основу компатибилности придева са модификаторима (о овоме види МИТИЋ 2012). Могућност придева да се комбинује са максималним модификаторима *сасвим* и *пошћуно*, или са пропорционалним модификаторима *–йолу*, *уйола*, *найола*, означава да је исказ са таквим придевима истинит ако аргумент поседује особину у минималном или максималном степену (*сасвим зайворен* – *сасвим ойворен*), а немогућност комбиновања да аргумент не може да поседује особину у максималном и минималном степену.

Рад је конципиран на следећи начин: прво поглавље доноси теоријско-методолошки увид у проблем компарације и дефиницију основних појмова који се тичу скаларности и особина придева; друго поглавље даје увид у резултате до којих смо дошли испитивањем понашања придева затвореног пола скале у различитим контекстима, и морфосинтаксичких могућности негираних придева, а треће поглавље доноси закључак.

Теоријско-методолошки увид у проблем компарације и примена формалне апаратуре у решавању истог

У уводном делу разматрамо начин на који се компаратив третира у граматицама и радовима који овај проблем посматрају како са традиционалног, тако и са формално-семантичког становишта (ИГЊАТОВИЋ 1962; СТЕВАНОВИЋ 1986; ГРИЦКАТ 1995; КОВАЧЕВИЋ 2003; МИТРИНОВИЋ 2003; ПИПЕР, АНТОНИЋ и др. 2005; ИВИЋ, КЛАЈН и др. 2007; КОВАЧЕВИЋ 2007; BADER 2010), испитујући морфосинтаксичке могућности придева са морфолошког и творбеног становишта (ИГЊАТОВИЋ 1962; СТЕВАНОВИЋ 1986). Наиме, или се дају наставци помоћу којих се може градити компаратив придева, јер је компаратив придева у српском језику морфолошки маркиран, или се наводе само опште одредбе по којима се српски језик карактерише као језик у коме се разликује апсолутна и релативна компарација (СТЕВАНОВИЋ 1986; ПИПЕР, АНТОНИЋ и др. 2005; ИВИЋ, КЛАЈН и др. 2007). У наведеним граматицама наводи се да неки придеви (*бос*, *мршав*, и сл.) могу имати компаратив када су употребљени у буквалном значењу и да својство поређења имају само описни придеви, тј. они придеви који показују каквоћу. Дакле, по мишљењу традиционалних лингвиста: „*бос*, *го*, *наг*, *мушав*, *ћорав*, *жив*, *мршав* и слични придеви који значе апсолутно немање нечега, или поседовање чега у највећој могућој, или једино могућој мери (ово друго у случају с придевом *жив*); *бос*, нпр., када значи апсолутно немање одеће, *мушав* – апсолутно одсуство моћи говора, *мршав* – потпуно одсуство живота и *жив* – супротно од *мршав*“ (СТЕВАНОВИЋ 1986: 257) не могу да се компарирају када су употребљени у основном значењу. Међутим, питање је да ли је добро полазиште узето за објашњење немогућности компарације. Евидентно је да други придеви, који би се могли сврстати у овај скуп о коме говоре Игњатовић (1962) и Стевановић (1986), могу имати компарацију, иако би требало да је блокирана. Јасно је да и они имају значење присуства, односно одсуства неког својства (пример *јун* – *јразан*), што би требало да је релевантно за могућност компарирања,

према тврдњи традиционалних лингвиста. Наше је мишљење да особина димензије која је у основи (KENNEDY, MCNALLY 2005), односно номинализација (BADER 2010) и одлика усмерења придева, директно имплицирају могућност компарације (о овоме видети у поглављу два).⁴

Како смо приметили, у домаћој литератури постоји неколико нерасветљених проблема у вези са проблемом компарације придева. Први се тиче апсолутног компаратива. Станојчић, Поповић (2005: 96) наводе: „Осим тога, компаратив не мора увек бити употребљен за поређење. У примерима као што су: *Ових дана њале су јаче кише. – Није било већег снега ове године. – Пећар је међу бољим ђацима у разреду* – облици компаратива означавају само виши степен датих особина“. У вези са овим, Мразовић, Вукадиновић (2009: 324) наводе: „Неки придеви се могу апсолутно поредити. То се дешава кад се у реченици не појављује појам с којим се пореди особина исказана придевом нити се такав појам претпоставља“. Наш је став да се у тим случајевима, када нема видљивог другог аргумента, нема експлицираног, али има имплицираног, односно аргумента са којим се први пореди, не долази само до поређења са стандардном вредношћу која мора бити надвишена да би се аргумент квалификовао тим придевом, већ да може бити и поређење степена особине у којој аргумент поседује релевантну димензију у тој релевантној ситуацији са степеном особине у неким другим ситуацијама. Грицкат (1995) и Митриновић (2003) при разматрању тзв. апсолутног компаратива наводе да је његова битна карактеристика увећана протегнутост и да такав тип компаратива има већи степен неодређености. Апсолутни компаратив за њих јесте онај компаратив у коме постоји само један аргумент. Код апсолутног компаратива „у одсуству ’репера’ за компарацију у реченици, то протезање се врши ка некој замишљеној умереној вредности као особеном логичком реперу, или још прецизније, тако исказана процена садржи усмеравање ка просеку“ (ГРИЦКАТ 1995: 21). Милош Ковачевић (2007: 10) у вези са овим питањем наводи:

⁴ Душанка Игњатовић (1962: 129) објашњава и зашто не могу сви описни придеви да се компарирају:

„Код неких описних придева не долази, дакле, до образовања компаративног облика. Разлог томе је двојак:

1. Семантички – ако је особина коју показује придев дата са неким податком о њеној количини (тип *двочлан*, *шросирајни*, *јолумрачни* и сл.; *бледожуи* и сл.; *иревелик*, *јовелик*, *накрив*, *млађан* и сл.; *безизузешан* и сл.).
2. Морфолошки – код придева код којих је компарација као појава могућа, али који се не осећају довољно као придеви, било зато што је њихова припадност другој категорији речи врло жива (типа *задовољавајући*), било зато што немају основне особине придевских речи у чијој су функцији употребљени (одсуство деklinације и моције рода, тип *бајли*, *шик*)“.

„Апсолутно поређење остварује се када се у реченици не наводи појам с којим би се у количини особине изражене придјевом поредио експлицирани појам (као нпр. Ово је стара / старија / најстарија тврђава). Из тога проистиче да се апсолутно поређење увијек изражава реченичном формом, док су типови релативног вазда остварљиви (али не увијек и остварени) у синтагматској форми твореној од позитива, компаратива или суперлатива придјева и једне од конструкција за поређење (као/колико+номинатив; од+генитив/него+номинатив; од+генитив/међу+инструментал)“.

Други проблем тиче се могућности да се компаратив изрази и синтетичком и перифрастичком формом и интерпретабилности таквих израза. Тако се у литератури наводи: „и синтетичка структура српскохрватског језика заслужује да је чувамо. Наше поређење придева стапа у једну реч сам придев и ознаку компаратива. Изгубили бисмо ако бисмо пристали на то да се та структура почне осипати. Опасност долази од дугих придева: понекоме ће се омаћи обрти као више разнообразна место разнообразнија“ (ИВИЋ, КЛАЈН и др. 2007: 58). Ковачевић (2003: 47) издваја и описује моделе перифрастичког компаратива и перифрастичког суперлатива и показује да се „попут узлазне, и силазна компарација може исказивати не само перифрастичком него и синтетичком формом“. Оваква могућност се сматра иновацијом у граматичком систему српског језика, иначе заслужна за велику флексибилност степена придева у српском језику.

Кенеди и МекНели (2005) се за компаратив интересују само у формалном смислу, доводећи у везу скаларне особине једног придева, дакле особине степени, и могућност компарације, занемарујући притом могућност да се компарација постиже и синтаксичким средствима, на шта упућује Ковачевић (2003). У овоме и лежи разлог крутим ограничењима скаларне теорије и могућности да је језик, какав је српски, у коме су и аналитичка и перифрастичка компарација заступљене, наруши.

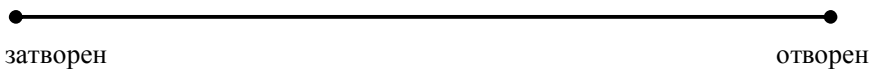
2. Придеви у светлу скаларне теорије

У овом делу дајемо формални поглед на придеве и објашњавамо шта је то што повезује скаларну апаратуру и значење придева. Према скаларној теорији, основне особине придевских антонима су особине скупа степени, димензија и усмерење (види KENNEDY, MCNALLY 2005). Под особинама скупа степени подразумева се карактеристика придевских антонима да ентитети који су њима квалификовани имају релевантно својство у одређеној мери. У зависности од тога да ли је особина мерљива или не, исказ се квалификује као истинит, ако аргумент посе-

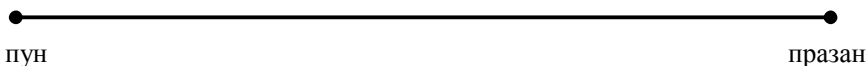
дује релевантну особину у максималној или у минималној мери, или у мери која је мања, односно већа од неке стандардне вредности. Управо особина скупа степени јесте карактеристика на основу које се разликују типови придева, што се може репрезентовати помоћу скаларних структура. Други важан параметар је стандардна вредност која се одређује на основу класе поређења. Класа поређења је скуп (нпр. за придев *висок*) свих висина које подразумевају висину сваког од ентитета који припада једној класи – на основу ње се процењује средња вредност, вредност позитива једног придева и дефинише се скала. Димензија је „особина коју индивидуа може да има у мањој или већој мери, и у односу на коју се индивидуе пореде. Насупрот димензији, скала је формални објекат чија структура прати неку димензију“ (SOLT 2009: 86). Придевски антоними имају усмерење, позитивно или негативно, и то је особина која је иста за све придеве без обзира на то ком типу припадају.

У формално-семантичким радовима, градабилни придеви су дефинисани као „предикатски изрази чији домен може бити уређен у складу са особином која дозвољава поређење“ (BADER 2010: 1). Истакнуто је да се „градабилни придеви разликују од неградабилних по томе што су домени градабилних придева делимично или потпуно уређени у складу са неком димензијом“ (BADER 2010: 3). По скаларној теорији (KENNEDY, MCNALLY 2005), разликују се три типа затворених скала, у зависности од значења придева, и њихове могућности да се комбинују са модификаторима. Скала 1 (потпуно затворена скала) репрезентује антонимски пар код кога оба члана пара могу да се комбинују са максималним модификаторима *сасвим* и *пошћуно*, и пропорционалним модификаторима *иолу*, *ујола*, *најола*. Придеви овога типа не могу да се компарирају, јер интервал између полова не садржи вредности за које је могуће наћи манифестације у реалном свету. Скала 2 (потпуно затворена скала) репрезентује антонимски пар, чији се чланови могу комбиновати са наведеним модификаторима, али и који, супротно стандардној теорији која упућује на блокирану компарацију за овакве чланове, имају нормалну компарацију. Скала 3 (скала затворена на једном од крајева) репрезентује антонимски пар чији један члан може да се комбинује са претходним модификаторима, па је у том делу скала затворена (*чистѝ*), док други члан нема ту могућност (*ѝрљав*), па је скала у том делу отворена. Придев затвореног пола скале може да се компарира, супротно стандардној теорији (*чистѝји*).

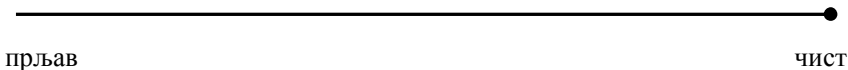
Скала 1

Скала 2

Скала 3

2.1. Морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале

У овом делу разматрамо могућност компарације придева затвореног пола скале и разлоге таквом понашању. Питање је зашто придеви затвореног пола скале, нпр. *їразан* – *їун*, могу да се компарирају, иако би по традиционалном објашњењу могли да се повежу са придевима типа *мрїав* – *жив*, јер имају значење апсолутно немање нечега (празна чаша), или, поседовање чега у највећој мери (пуна чаша). Како примери из корпуса показују (1–11), а наша интуиција као изворног говорника потврђује, сви ови придеви се могу компарирати. Наведено смо доказали у примерима (1□–5□), где се јасно види да употреба позитива, а не компаратива доводи до неграматичности дате реченице.

1. Буџей̄ све *їразнији* – долазе још̄ *їежа* времена.
- 1'. Буџей̄ све **їразан* – долазе још̄ *їежа* времена.
2. Кафићи су *їразнији* него *иначе*, *їаркови* *гоїшово* сасвим *їусїи*.
- 2'. Кафићи су **їразни* него *иначе*, *їаркови* *гоїшово* сасвим *їусїи*.
3. Шїранд *сигурнији* од *Официрске* *їлаже*.
- 3'. Шїранд **сигуран* од *Официрске* *їлаже*.
4. Кајзерлинг је, *їог* дана, био још̄ *їунији* ордења, а *їреко* груди је имао кордон, који је од Марије Терезије *їек* био добио (Друга књига Сеоба, 215).
- 4'. Кајзерлинг је, *їог* дана, био **још̄* *їун* ордења...
5. Трифун никад није био *чистїији*, *сребрнији*, *накићенији* (Друга књига Сеоба, 591).

- 5'. Трифун никад није био чист̄...
6. За леиши и чист̄ији град (<http://www.kurir-info.rs/ekologija-kosarkasi-partizana-i-zvezde-posumljavali-beograd-clanak-671547>)
7. Пројека̄и за чист̄ију Београд (<http://www.kurir-info.rs/zicare-umesto-metroa-clanak-572783>)
8. Моја чаша је чист̄ија од твоје чаше.
9. Моја чаша је празнија од твоје чаше.
10. Чаше су велике, и ст̄аје много сока у њима, дај ми ону која је празнија.
11. Позориште је било празније него иначе, изгледа да представа није занимљива.

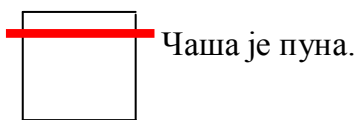
До компарације долази, јер се особине степени ових придева могу кривити. Такво кривљење се објашњава у терминима флексибилности придевског значења. Под кривљењем степена придева подразумевамо случај када се придев, који иначе има једну особину степена, јави у нижем или вишем степену, па се каже да се особина степена коју има један придев криви. Шта је то коерција и како коерција може да се повеже са компарацијом придева затвореног пола скале? Коерција је појава по којој речи у различитим контекстима добијају ново значење. Међутим, коерција се не односи само на речи, већ се може сматрати одговорном и за понашања особина степени једног придева. Тако под утицајем различитих лексичких и синтаксичких окидача долази до кривљења степена придева о коме смо говорили (ESCANDEL VIDAL, LEONETI 2002; PARTEE 2007). Дакле, у контексту се појављује синтаксички или лексички окидач који иницира употребу придева у вишем степену од позитива. На основу анализираних примера из корпуса можемо рећи да кривљења степена придева иницирају:

1. мерне конструкције *више/мање, него, од...*
2. речце за истицање *још, све;*
3. могућности промене значења (*никад чист̄: увек њрљав; никад чист̄ији: и раније је био чист̄, али не у твој мери*).

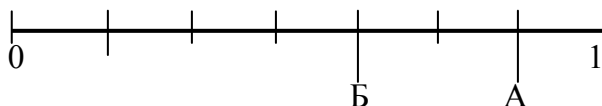
Овакав механизам коерције познат је у формалној литератури под именом „смена скала“ (scale shift) (SAVADA, GRANO 2009). Под термином „смена скала“ подразумева се могућност да се придеви којима одговара један тип скале, у одређеним синтаксичким контекстима понашају онако како би се понашали придеви другог типа скале (нпр. придеви затвореног пола скале се компарирају: *празнији* и понашају као придеви отвореног пола скале: *виши*). Тако чаша може бити празнија, што не значи да има мањи степен од максималног, већ да има особину у мери мањој него неки други ентитет (9 и 10) види слику 1), или позориште може бити

празније (11), што не значи да нема гледалаца уопште, већ да има мање гледалаца него у некој ранијој ситуацији (види слику 2). Придеви *йразан* и *йун* могу да се компарирају (*йразнији*, *йунији*), што се објашњава флексибилношћу придевског значења и могућношћу да се криви особина степена коју има придев.⁵ То што је чаша пуна, не мора да значи да је испуњена цела запремина чаше, већ да је задовољена и надвишена стандардна вредност неопходна за такву квалификацију аргумента.

Слика 1

Слика 2

2.2. Морфосинтаксичке могућности негираних придева

У овој секцији проверавамо како се понашају негирани придеви онда када се компарирају. На корпусу је потврђено да се негирани придеви не могу компарирати – питање је зашто је то тако кад знамо да неки од позитивних придева, од којих су настали негирани придеви (нпр. *висок* – *виши*), имају ту могућност? У поглављу 1, објаснили смо да особине придева као што су скуп степени, димензија и усмерење утичу на то какве ће морфосинтаксичке могућности имати придеви. Тако су реченице 12а и 12б прагматички неприхватљиве у српском језику, јер није могуће придев који има апсолутно значење негације дати у вишем степену (**неотворенији*, **неистинијији*).

12. а. #Враћа су неотворенија него йрозор.

12. б. #Мој исказ је неистинијији од йвог.⁶

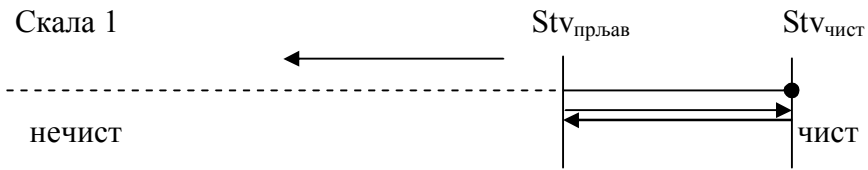
⁵ У вези са придевима овога типа, Милка Ивић наводи следеће (мислимо на придеве типа *йун*, *нов*, *сам*): „Ова три придева чија нам је способност удвајања најстарије посведочена имају једну заједничку обличку и једну заједничку значењску особеност: истичу се једносложношћу, а именују својство које не поимамо као трајну, него као привремену одлику бића (□сам□), односно ствари (□пун□ и □нов□) (ИВИЋ 1995: 322).

⁶ Мисли се на буквално значење придева, не на пренесено.

И придев *нечист̄* (13а), не може имати компаратив ни када је употребљен у буквалном значењу, јер му одговара максимални степен на скали (*нечист̄* је онај који није уопште *чист̄*), ни када је употребљен у значењу: *не сасвим чист̄* (13б). Други случај објашњавамо на основу знања да *нечист̄* обухвата и домен стандардног опсега, и антонима, па до компарирања не може доћи, јер није могуће одредити јединствено усмерење придеву (видети скалу 1).⁷

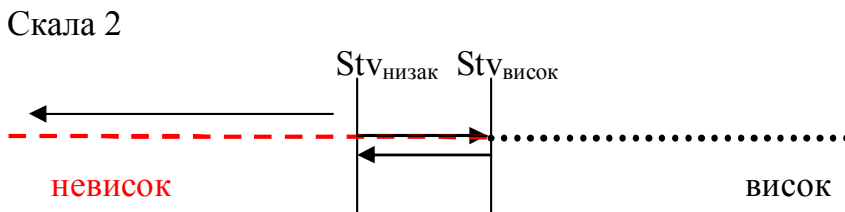
13. а. #Треба о^ирати све *нечист̄*ије чаше.

13. б. #Моја мајица је *нечист̄*ија од *твоје*.

Ни придев *невисок* не може да се компарира (14а). Не може се рећи **невиши* или **најневиши*, јер *невисок* нема јединствено усмерење, што онемогућује да се јави у компаративу и суперлативу који квантификују над усмереним вредностима (видети скалу 2).

14. а. #Марко је *невиши* него Иван.

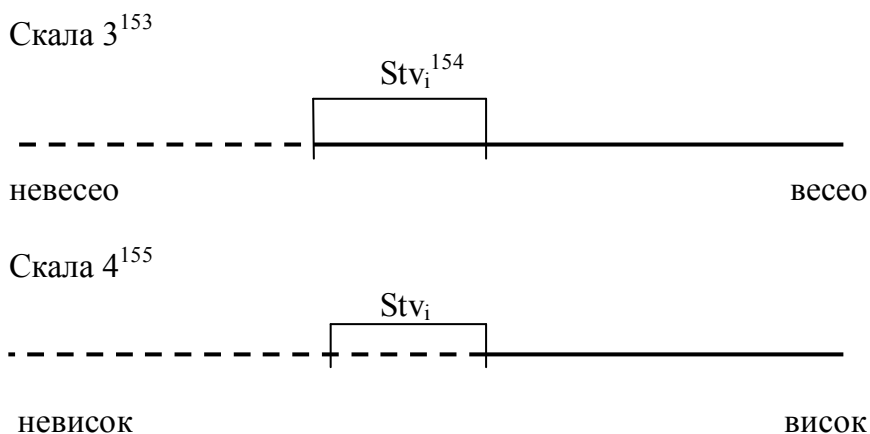
Зашто се лексикализовани негирани придеви могу компарирати, а прави негирани придеви не могу? Одговор на ово питање дајемо кроз компаративни поглед на могућности једног, односно другог типа придева. У примеру 15 употребљен је лексикализовани негирани придев чији је опсег на скали једнак опсегу који има антоним – дакле, придев овога типа не обухвата опсег стандардне вредности. До лексикализација је дошло, како смо у раду Митић (2013) објаснили, услед притиска језичке употребе, када је јача потреба за изражавањем опсега који одговара антониму у односу на

⁷ Интервал антонима има негативно усмерење, а интервал средње вредности нема усмерење, па пошто негирани придев обухвата оба интервала, сам придев нема усмерење.

потребу за изражавањем читавог опсега негираног придева. Супротно овоме, прави негирани придев *невисок* (пример 16) има опсег који обухвата и опсег антонима и опсег стандардне вредности. Ово представља проблем, јер не можемо да одредимо усмерење негираном придеву. Знамо да је негативно усмерење у делу за придев *низак*, али не знамо какво је усмерење у делу стандардне вредности. С обзиром на то да не можемо да одредимо целокупно усмерење негираном придеву, он не може ни да се компарира.

15. *Иван је невеселији од Марка.* (скала 3, лексикализовани негирани придев)

16. *#Иван је невишии од Марка.* (скала 4, прави негирани придев)

2.3. Дефиниција морфосинтаксичких могућности српских придева

Према стандардној теорији (KENNEDY, MCNALLY 2005), значајне особине придева, које уједно представљају и спону између значења придева и скаларне апаратуре, јесу особине скупа степени, димензија и усмерење. Како смо на основу анализе корпуса приметили, ово су особине које су одговорне и за (не)могућност компарације придева у српском језику. Особине степени придева у српском језику су флексибилне и подложне кривљењу. То омогућава неометану компарацију придева којима одговара затворена скала. Међутим, није само ова особина довољна, како смо показали у првом поглављу. Ти придеви затвореног пола скале који се могу компарирати морају имати димензију такву да је за сваки опсег на скали, па и онај међуопсег, односно опсег између позитивног и негативног пола скале, могуће дати манифестације у реалном свету (**ошво-*

реност̄ – затвореност̄; љуноћа). Овакав закључак јасан је показатељ да и димензија мора имати изванредан степен флексибилности, поред степена, да би се придеви затвореног пола скале могли компарирати.

Придеви у српском језику морају имати јединствено усмерење да би се могли компарирати, што смо и показали на примеру негираних придева. Под усмерењем се подразумева особина придева која долази од пола коме припада: позитивног или негативног, а усмерење придев добија ако има одговарајући опсег на скали. Придев мора имати јединствен опсег, на коме се јасно може утврдити његово усмерење.

3. Закључак

Морфосинтаксичке могућности придева затвореног пола скале зависе од особина степени, типа димензије, и усмерења које мора бити јединствено, а у српском језику је и флексибилно. Једни придеви затвореног пола скале се у српском могу компарирати (*љузан – љун*), док други не могу (*затворен – отворен*). Код потоњих је блокирана компарација, јер је исказ са овим придевима тачан само када је степен у коме аргумент испољава особину минималан и максималан, а интервал између полова не може да садржи вредности за које се могу наћи манифестације у реалном свету. Стандардна теорија (KENNEDY, MCNALLY 2005) не важи за све придеве у српском, што се објашњава у терминима флексибилности придевског значења. Степен придева у српском језику је подложен кривљењу под утицајем синтаксичких и лексичких окидача.

Цитирана литература

- АРСЕНИЈЕВИЋ 2005: ARSENIJEVIĆ, Boban. *Negative concord in Serbo-Croat Aps*. <<http://www.ledonline.it/snippets/allegati/snippets10001.pdf>>. 20. 12. 2011.
- BADER 2010: BADER, Monika. *Scales, gradable adjectives and nominalizations in Serbian*. University of Tromsø/CASTL.
- ГРИЦКАТ 1995: ГРИЦКАТ, Ирена. „О деминуцији“. *Јужнословенски филолог* LI: 1–30.
- ESCANDELL VIDAL, LEONETTI 2002: ESCANDELL VIDAL Victoria and Manuel Leonetti. *Coercion and the Stage/Individual Distinction*. <<http://www2.uah.es/leonetti/papers/Coercion2.pdf>> 10.12.2012.

- ИВИЋ, КЛАЈН и др. 2005: ИВИЋ, Павле, Иван Клајн, Митар Пешикан, Бранислав Брборић. *Српски језички ириручник*. Београд: Београдска књига, 2007.
- ИВИЋ 1995: ИВИЋ, Милка. *О зеленом коњу*. Београд: Нови лингвистички огледи, 1995.
- ИГЊАТОВИЋ 1962: ИГЊАТОВИЋ, Душанка. „Још о компаративу и компарацији“. Наш језик бр. 12, 3–6: 124–129.
- KENEDDY, MCNALLY 2005: KENEDDY, Cristopher and Louis McNally. *Scale structure, degree modification, and the semantics of gradable predicates*. <http://www.upf.edu/pdi/louise-mcnally/_pdf/publications/kennedymcnally.pdf> 20. 4. 2012.
- КОВАЧЕВИЋ 1998: КОВАЧЕВИЋ, Милош. *Синџаксичка негација у српскоме језику*. Ниш: Филозофски факултет, 1998.
- КОВАЧЕВИЋ 1998а: КОВАЧЕВИЋ, Милош. *Стилске фигуре и књижевни њекст*. Београд: Требник, 1998а.
- КОВАЧЕВИЋ 2003: КОВАЧЕВИЋ, Милош. *Грамајичке и стилстичке теме*. Бањалука: Књижевна задруга, 2003.
- КОВАЧЕВИЋ 2007: КОВАЧЕВИЋ, Милош. „Степеновање у оквиру суперлатива“. Наслеђе, год. 4, бр. 6: 9–24.
- МИТРИНОВИЋ 2003: МИТРИНОВИЋ, Вера. „О неким особеностима српског компаратива“. Јужнословенски филолог LIX: 57–80.
- МИТИЋ 2012: МИТИЋ, Ивана. *Скаларност и њоларност код ѡридева у српском језику*. мастер рад, Филозофски факултет у Нишу.
- МИТИЋ 2013: МИТИЋ, Ивана. „Негирани придеви и негативно слагање у српском језику“. Зборник са петог научног скупа Младих филолога „Савремена проучавања језика и књижевности“ (у штампи).
- МРАЗОВИЋ, ВУКАДИНОВИЋ 2009: МРАЗОВИЋ, Павица и Зора Вукадиновић. *Грамајика српског језика за сѡранце*, друго прерађено и допуњено издање. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевна Зорана Стојановића, 2009.
- PARTEE 2007: PARTEE, Barbara. *Compositionality and coercion in semantics: The dynamics of adjective meaning*. <<http://user.phil-fak.uni-duesseldorf.de/~filip/Partee.2007.pdf>> 10.12.2012.
- ПИПЕР, АНТОНИЋ и др. 2005: ПИПЕР, Предраг, Ивана Антонић, Владислава Ружић, Срето Танасић, Љубомир Поповић, Бранко Тошовић. *Синџакса савременог српског језика: ѡпросѡта реченица*. Београд: Београдска књига: Институт за српски језик САНУ, 2005.
- SAVADA, GRANO 2009: SAVADA, Osamu and Tomas Grano. „Scale structure, coercion, and the interpretation of measure phrase in Japanese“. *Natural Language Semantics*, 19: 191–226. <http://ling.umd.edu/~tgrano/NALS_prepub.pdf> 10.12.2012.

- SOLT 2009: SOLT, Stephanie. *The semantics of Adjectives of quantity*, a dissertation submitted to the Graduate Faculty in Linguistics in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor Of Philosophy, The City University of New York, 2009.
- СТАНОЈЧИЋ, ПОПОВИЋ 2005: СТАНОЈЧИЋ, Живојин и Љубомир Поповић. *Грамађика српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2005.
- СТЕВАНОВИЋ 1986: СТЕВАНОВИЋ, Михаило. *Савремени српскохрватски језик, (грамађички системи и књижевнојезичка норма)*. Београд: Научна књига, 1986.

Ivana Z. Mitić

MORPHOSYNTAX POSSIBILITY OF ADJECTIVES OF CLOSED SCALES AND NEGATIVE ADJECTIVES

Summary

In this paper we investigate two problems: the comparison of adjectives of closed scales which have blocked or allowed the possibility of morphological comparison and comparison of negative adjectives. Adjectives of closed scales, which have blocked the position of morphological comparison, do not contain the comparison because those adjectives have the dimension that arguments cannot possess in different degrees. Our goal is to explain the different morphosyntax features of adjectives with the features of degrees of adjectives and to explain why negative adjectives (*nevisok*, *nemali*) do not contain the comparison.

Key words: formal-semantic approach, morphosyntax features of adjectives, features of degrees, ordering.